

1927

G O S P O D A R

Št. 18.

Več brige gnoju.

Slabi časi so dandanes za nas kmete. Nadloge na vse strani, celo zemlja, ta edina prijateljica naša, kakor da bi nam odpovedala. Ne rodi in ne rodi nam več tako, kot včasih, čeprav s ubijamo in mučimo z njo celo več kot nekdat. Kakor, da ni nobenega »žegna« več v njej!... Tako toži mnogokrat ta ali oni naš gospodar ob slabih uspehih svojega gospodarstva.

Res je mnogokrat tako. Pogosto nam njive povrnejo komaj seme, ko bi sicer imele obroditi »stoteren« sad. Toda, kje so tu vzroki? Teh je dovolj in, žal, navadno največ na naši strani. Poglejmo samo malo bolj odprto! Ali ne obdelujemo zemlje še vedno po starem, enoličnem načinu, kakor so to delali naši očetlje in dedje? Omalovazujemo mnogokrat najbolj enostavno kolobarjenje (plodored), ne polagamo dovolj pažnje zboljšanju semena, zatiranju škodljivcev in boleznih itd., itd. In kakšno je šele naše gnojenje! Tu je šele prava zapreka našemu kmetijskemu napredku. Koliko samo tu grešimo, ko gnoj omalovazujemo, ga slabo negujemo, ter naposled z njim nepravilno gnojimo. Ne mislim tu na napačne, ki jih mogoče storimo pri uporabi umetnih gnojil, nego opozoril bi rad s temi vrsticami ponovno na strašansko nemarno ravnanje in gnojenje z domačim hlevskim gnojem, kakršno je, žal, po naših kmetijah še tako pogosto. Tu, kakor da ne pridemo nikamor naprej; naš kmetovalec — kakor da bi prezrl in preslišal vse dobre svete, ki jih tozadevno čita ali sliši. Kakor v starih »srečnih« časih, tako se i dandanes povéčini ravna z gnojem v hlevu, tako na dvorišču. Poglejmo! Iz hleva se zmeče gnoj na »dvor«, ter se ga pusti tako, brez vsega daljnega, izvrženega solncu in kuram. Mesto da voz z gnojem, ko ga vozimo na njivo, škriplje, kot bi bila na njem 10 hektolitrska barigla, teče voz s takim gnojem lahko, da se zdi: vsak jači veter ga lahko prevrže. Iz nekega kota takega dvorišča pa lepo polzi in teče naš »čilski soliter« — gnojnica v božji svet, da se zgubi nato nekje v vaškem jarku ali potoku. — Drugikrat gnoj na dvorišču kar »plava« ob obilnih pritokih iz celega dvorišča in streh, kadar količkaj dežuje. Seveda je poskrbljeno, da ima tudi tak »bajer« nekje odtok, da se »nesnaga« odvodi.

II.

In še mnogo takih brezbriznosti z gnojem. Ni čuda, da tudi on ne more biti tako izdaten, kot bi mel biti. In še takega, na hranilnih snoveh siromašnega gnoja, navadno nimamo na preostanje ob naši zaostali živinoreji. — Mnogo grešimo tudi o priliki gnojenja. Da vozimo na njive le svež, nerazkrojen gnoj, je itak znano. Velikokrat vozimo gnoj na njivo tudi, pa ga ne mislimo takoj podorati. Ako ga spravimo v večje kupe, dobro stlačimo, ter pokrijemo z zemljo, še ne trpi toliko na kako-

vosti. Zelo nespametno pa je razvoziti ga, po njivi v male kupe, ter ga pustiti tako izvrženega vsem zunanjim vremenskim vplivom, da ostane, ko ga podoravamo, le še samo stelja. Mesta pod kupi ostanejo seveda čez mero poškojena, dotim pa sicer ostala zemlja strada na hranilnih snoveh. Napačno je tudi, ako na njivo navožen gnoj, že raztrošen, pustimo dolgo nepodoranega. Posebno ob topleni vetrovni vremenu se nam zna v par dneh popolnoma izsušiti, ter izgine iz njega najvažnejša snov, dušik, v zrak. Popolnoma razumljivo je tedaj, da nam zemlja ob takem gnojenju ne more povoljno rediti. Jasno nam pa more biti tudi, da moramo vnaprej, če hočemo zemljo spraviti nazaj v rodovitnost, opustiti tako nemarno postopanje in nepravilno gnojenje s hlevskim gnojem. Z malo dobre volje, pa smo hitro na pravi poti. Tu se koristimo z dragocennimi izkustvi naprednih, praktičnih gospodarjev, ter odkritji, ki nam jih je tozadevno podala v zadnjih desetletjih kmetijsko-kemijska znanost. Nimam namena obrazlagati to na dolgo in široko, nego naj v zaključek podam tozadevno nekatera temeljna pravila: (Konec sledi.)

Planinsko kmetijstvo, pašništvo in planšarstvo.

(Referat okr. kmet. ref. J. Sušiča na planinskem zboru v Kamniku.)

Za planinsko kmetijo je značilen in merodajen reden pašniški obrat, ki se prične praviloma že v dolini in nadaljuje na nižjih, ali pa kar naravnost na visokih planinskih pašah. Navadno je pašni obrat združen z izdelavo sira. Združitev planinskega pašništva s predelavo mleka v sir ali tudi maslo, imenujemo »planšarstvo«. Planinska kmetija tvori šele spojena s pašništvom in planšarstvom pravo celoto.

Glavna veja planinske kmetije je živinoreja in sicer govedoreja. Če hočemo govoriti o ciljih bodočnosti našega planinskega gospodarstva, nam mora biti pred oči zlasti smer kupnje z dobro plemensko živino, za katero najdemo povsod odjemalcev, ako bomo kaj prida nudili. Nadalje je mlekarstvo (maslarstvo, sirarstvo) smer, ki jo moramo ubirati, da postavimo planinsko gospodarstvo na zdrav kupijski temelj. Poučarjam pa, da zavisi uspeh govedoreje v prvi vrsti od dobrega travništva, dobrih oskrbovanih pašnikov v dolini in v višavah planin. Travnik-pašnik-planinaživina-mlečni izdelki-gnoj-njive (t. j. poljedelstvo) s krmskimi rastlinami. Če je v tem kolobarju le en člen oslabiljen, trpi in hira vse gospodarstvo, težko izhaja ali celo propada.

Travniki so temelj kmetijstva. A naše travništvo je naravnost v obupnem stanju. Kajti pri nas vidimo z majhnimi izjemami povsod le skrajno mahovite plevelnike namesto pravih travnikov. Mirno trdim, da je 80 odstotkov travnikov ta-

ko mahovitih in zapleveljenih, da znaša izguba vsled manjšega in slabjšega pridelka mrve naravnost strahovito gospodarsko škodo, katere se kmet komaj zaveda. Vzrok temu dejstvu je 4skati v popolnoma nezadostni oskrbi, nezadostnem obdelovanju in gnojenju travnikov. Le natanko pogledno ravno v tem času naše travnike in pašnike! Izgleda, kakor da bi kmet sploh ne vedel, kaj ima rasti na travnikih in kakor da bi plevelov in zajedalcev sploh ne ločil od dobrih trav. Kmetje niso najmanj poučeni o načinu zatiranja travniških in pašniških plevelov in jih to v obče tudi malo zanima, ker imajo o travništvu čisto napačne nazore.

Približam nadalje, da najmanj 60 odstotkov planinskih kmetov kompost a še ne pozna ne. Da kmetje pre malo ali nič ne gnojijo travnike, izvira iz mnogih vzrokov. Glavni vzrok je, ker večina kmetij še vedno nima modernih gnojišč in gnojničnih jam. Neobhodno nam je potreben poseben zakon o gnojiščih, kakor ga je v zadnjem času izdelala Italija! Ta italijanski zakon predpisuje, da mora vsak posestnik zgraditi pri hlevu primerno gnojišče in gnojnično jamo in sicer v roku od 1½ leta od dne razglasa tega zakona. Zakon predpisuje tudi, kako morata biti gnojišče in jama zgrajena in v kakem obsegu z ozirom na število živine. Nadalje predpisuje zakon tudi vzdrževanje gnojišča in jame v dobrem stanju ter kaznuje vsako zanemarjenje vzdrževanja. Izvedba zakona se strogo nadzoruje, zato tudi uspeh ne bo izostal. Da nujno potrebujemo tudi nas podoben zakon, ne more nikdo oporekati. Zelo važen bi bil tak zakon tudi z ozirom na mlekarstvo oz. sirarstvo, ne glede na zdravstvo.

O posetvi travnikov naš kmet ne sliši rad, rajši kosi prepozno, da se pleveli razsejajo in da ima sicer malo več, toda zelo slabo, olesenelo, nemlečno krmo! Pomlajenja travnikov se loteva redkokdo. Dobre brane malokdo uporablja, travniški valjar za obdelavo travnikov je skoro docela nepoznano orodje.

Kaj je tedaj neobhodno in najnujnejše potrebno? Predvsem je po trebna preuredba gnojišč in gnojničnih jam, urejeno gnojenje, oskrba in obdelovanje travnikov, uničevanje travniških in pašniških plevelov, podsetve travnih semen, pomlajenje prehudo zapleveljenih in opešanih travnikov, neprepozna košnja, uporaba umetnih gnojil na travnikih, gnojilni poizkusi, s katerimi se dožene, s katerimi umetnimi gnojili se od slučaja do slučaja najbolj oziroma edino izplača gnojenje travnikov. Povečati treba pridelovanje njivske krme, upeljati takozvane deteljine namesto čistih čistih deteljišč, poskušati z lucerno in graščo in iste gnojiti s primernimi umetnimi gnojili. Nadalje je želeti, da vsaj večji posestniki upeljejo kisanje zelenih krmil ali takozvano ansilažo, ki nudi velike koristi in se v to investirani denar prav kmalu izplača. Opisani ukrepi so neizbegljivi.

če hočemo zaježiti propadanje živinoreje in s tem celotnega planinskega kmetijstva.

Ampak vse to je le pobožna želja, ker kmetje sami od sebe po večini tega ne bodo delali. Zato treba pouka in sicer urejenega, ponavljajočega se tečajnega pouka. Merodajni činitelji, kmetijsko ministrstvo in oblastni skupščina bi morali enotno omogočiti ta pouk. (Tenutno je to danes neizvedljivo. Eno- do dveurna predavanja zaležejo zelo malo, zato so potrebni tečaji. A tudi tu odloča denarna stran. Vse to velja za celo vrsto drugih vej kmetijstva. (Dalje.)

Spravljanje namiznega sadja.

1. Spravljalj namizno sadje, ko je zrelo, to je takrat, ko se sad rad loči od vejice, na kateri je rasel! Rane sorte spravljamo nekaj dni prej, preden so z drevesa užitne. Ko bi brali prezrele, bi se prej zmečkale in bi ne bile več za prevoz. Pa tudi okus bi bil slabši. Jesenske sorte so zrele za trgiranje, ko se jamejo plodovi jasnejše barvati in ko se posamezni zdravi plodovi odpadajo. Zim- ska jabolka in hruške pa so tem boljše in tem trpežnejše, čim dalje ostanejo na drevesu.

2. Spravljalj sadje samo ob lepem, suhem vremenu! Ob dežju in sploh v mokrem vremenu spravljeno sadje posebno rado gnije. Pa tudi delo samo na sebi je v dežju težavno in nevarno.

3. Vse namizno sadje — zlasti pa tisto, ki je namenjeno za daljšo trajanje — te treba trgati ali pa obirati. Tresti se sme samo tisto sadje, ki ga takoj uporabimo, torej na ta ali oni način predelamo. Pa rado mora iti z drevesa, ker sicer se močno poškoduje rodni les. Kdor lomasti z drevja nezrelo sadje, ne oškoduje samo istoletnega pridelka, ampak z rod- nim lesom spravi z drevja tudi pridelek prihodnjih let.

4. Namizno sadje se mora pri obiranju pokladati v obšite posode. Ob trdih šibicah neobšitih košar se močno ob- tišči, kar se posebno pozna šele pozneje, ko je sadje godno. Prav tako bi morale biti obšite vsaj z vrečevino posode za prenašanje in prevažanje. Vo- zove obložimo s slamo.

5. Namizno sadje naj se z največjo previdnostjo preklada in koli- kor mogoče malo pa na lahko in od blizu pretresa. Kdor ga pre- važa, naj vozove dobro obloži s slamo, sadje naj naloži z vrhom, potem naj ga po- krije s slamo, obloži podolgem z deskami in z verigami dobro poveže (porajkla). Tako naložena najzlahotnejša jabolka lahko vozimo brez škode.

6. Vsak sad moramo odtrgati s pecljem. Ako se peclj odloži ali celo izdere, je plod za polovico manj vreden. Pa tudi na drevo je treba paziti, da se ne lomijo rodne češulje, rodne vejice ali celo cele vej.

7. Takoj pri obiranju stro- go loči sorto od sorte! Pa to še ni dovolj! Ako hočeš doseči za sadje čim

boljšo ceno, razberi vsako sorto zase vsaj v dve kakovosti. Kar je lepo raz- vito, brez napak ali poškodb in prilično iste debelosti, deni skupaj, drobiž, piškav- ce in pokvarjene plodove pa zopet skupaj. Prva kakovost je za prodajo, druga pa za domačo uporabo. Pomni, da boš dobil za izbrano sadje več nego za vse skupaj, ako pradaš nerazbrano. Še slabše so pa cene, ako imaš pomešane razne sorte. Posebno važno in koristno je razbiranje pri boljših namiznih sortah. Še enkrat povdarjamo, da naj se razbiranje izvede takoj pod drevesom, da ni treba pozneje sadja še enkrat prekladati in presipavati.

8. Izbrano sadje — torej prvo kakovost — ki je namenjena za prodajo, spravi nekam pod streho! Pri nas sadjarji še nimajo pravih sadnih shramb in prav to je krivo, da vse tako tišči s sadjem v prodajo, češ da ga nima kam spraviti in baš zato dobe zanj včasih komaj polovico toliko kakor je vredno. Vendar si pa tudi v tem oziru lahko pomagamo. Saj ga lahko začasno spravimo v kako lopo, na pod, v prazne sobe, v snažne kleti in v razne druge prostore na kupe, ki jih pokrijemo s plahkami, vrečami ali v sili tudi s slamo. Tako lahko počaka brez škode mesec dni in še dalje. Ne bojte se, da bi sadja oktobra ali novembra ne mogli prodati, ali da bi bilo cenejše nego sedaj. Nasprotno! Lahko se bo prodalo in mnogo dražje bo.

Razno.

g Semnji od 12. do 24. septembra: Go- renji Tuhinj (21.); Banja Loka (15.); Lo- ški potok (12.); Ribnica (21.); Boštanj (16.); Mokronog (17.); Brezovo (15.); Smartno pri Litiji (13.); St. Vid pri Stični (12.); St. Lambert (17.); Ljubljana (14.); Nadlesk pri Ložu (20.); Rakek (16.); Brusnice (17.); Črmošnjice (12.); Kandija (15.); Žužemberk (14.); Loka pri Žusmu (12.); Dobova (13.); Petrovče (14.); Rogatec (14.); Vitanj (14.); Manec (14.); Zdole (15.); Ljutomer (20.); Dobrna (22.); Kap- la (17.); Braslovče (19.); Zabukovje nad Sevnico (20.); Fram (21.); Laško (21.); Luče (21.); Podsreda (21.). Za morebitne napake uredništvo ni odgovorno.

g Mlekarstvo na letošnji »Pokrajinski razstavi« v Ljubljani. Ne le praktični mle- karski mojstri, ki predelavajo mleko v maslo in sir, marveč tudi lastniki mlekarn, odnosno odborniki mlekarskih zadrug so često trdno prepričani, da so njihovi mlečni izdelki najboljši. Le s kakovostnimi tek- mami na razstavah je mogoče tako često povsem zmotna prepričanja uspešno ovre- či in otvoriti pot k izboljšanju izdelkov. Na razstavah lahko vsakdo sam primerja dobroto svojih izdelkov napram dobroti izdelkov drugih domačih ali tudi inozem- skih na svetovnem trgu že vpeljanih mle- karn ter odloči smernice sprememb v svoji izdelovalni tehniki. Vsaka šola pa nekaj stane. Udeleževati se razstav bodisi kot sodelujoč, bodisi kot gledalec, je dolžnost vsakega posameznika, ki se bavi z mle- karstvom. Razstava predstavlja najcenejšo in posebej še za mlekarskega praktika in kmeta najboljše šolo. Zato vsi mlekarji na

Kako si lepo umijete lase?

Ako pri umivanju uporabljate samo MILO »GAZELA«, ki se, kakor znano, tudi naj- boljše obnese pri pranju perila. Ko so lasje dovolj oprani, se jih poslednjič izpere, ako so svetli, s kameličnim čajem, ako so temni, pa z rožmarinivim čajem.

obisk v Ljubljano od 17. do 26. septembra 1927.

g Vinarstvo in kletarstvo bo na letoš- nji Pokrajinski razstavi docela prišlo na svoj račun. Razstavljeni bodo najboljša sortna vina, poleg pa tudi razni kletarski aparati in pripomočki za čiščenje vina, za merjenje sladkorja, alkohola in kisline v moštu in vinu, naprave za žvepljanje so- dov. Dalje razne grozdne stiskalnice, mre- že za rebljanje, kipne vehe, sterilizatorji za ohranjenje zdravega vina itd. Vsak naš vinogradnik in kletar ima torej vzroka do- volj, da si ogleda razstavo.

g Poljedelce opozarjamo na veliko raz- stavo kmetijskih strojev, ki se vrši v okvir- ju Kmetijske razstave od 17. do 26. septem- bra t. l. v Ljubljani. Razstavljeni bodo vsa- kovrstni stroji in orodje za kmetijstvo, sad- jarstvo, vrtnarstvo, čebelarstvo, kletarstvo, mlekarstvo in sirarstvo. Razstavljenih bo na stotine strojev v velikem paviljonu, ki meri 600 m² prostora. Bo to največja, dose- daj prirejena razstava kmetijskih strojev. Poleg tega se vrši v okvirju kmetijske raz- stave še sadjarska in zelenjadna razstava, mlekarska, sirarska, čebelarska in vinska razstava. Dne 25. septembra, to je v nede- ljo, po se poleg vsega tega vrši še velika razstava plemenskih konj, zve- zana z dirko.

Legitimacija stane Din 30 in dovoljuje polvično vožnjo na vseh osebnih in brzo- vlakih. Legitimacije se lahko naroče pri velesojemskem uradu v Ljubljani, prodaja- jo jih pa tudi kmetijske organizacije in denarni zavodi.

g Razstava plemenskih konj se vrši dne 25. septembra t. l. v Ljubljani na Kme- tijski razstavi na velesojmu. Razstavljeni konji se bodo delili v sledeče skupine: 1. Stiri in petletne toplokrvne kobile, 2. tri in štiriletne mrzlokrvne kobile, 3. žre- betne kobile, 4. eno in dveletne žrebice, 5. žrebčki, 6. žrebci, 7. gospodarski konji. Prijave sprejema upraviteljstvo drž. žreb- čarje na Selu in velesojemski urad. Za odli- kovane konje se dobe denarne nagrade, zlate, srebrne in bronaste kolajne ter di- plome.

Edino najboljše šivalni stroji in pletilni švic. „Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le



Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obrokel

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vezenu brezplačno.
Večletna garancija.

V vsako hišo Domoljuba!

PO DOMOVINI

MIRNA.

28. avgusta so se vršili v mirenski občini trije sbodi SLS. Na vseh treh je poročal dr. Čampa. Jasno je pokazal kako je SLS, vedno zvesta svojemu programu, postopno delovala za procvit slov. naroda na vseh poljih in hoče storiti isto tudi v bodoče. Počim se propadajoče stranke preoblažijo, se obeležejo, ena na neresnega Radiča, druge se skrivajo za raznimi bloki in gospodarskimi strankami, nastopa SLS s svojim starim programom, katerega se ji ni treba sramovati v očeh ljudstva. — Vsi številni navzoči so odobravalni besede govornikove in obsojali Radiča, katerega stranka se je zadnji čas omadeževala tudi z ubejem kmeta Talana, obsojali tudi Radičeve prijatelje v Sloveniji, ki bodo s svojimi glasovi podprli le Hrvatc. — Žerjavovska demokratska stranka, ki je žalostno zaslovela s svojimi gospodarskimi polomi, s svojimi lažmi, s svojim glasovanjem proti koristim kmetkega in delavskega stanu, je sedaj še žalila verski čut katoliškega našega naroda, s tem, da je na svojo kandidatno listo sprejela Čeha Belovskyja iz Mirne, ki je odpadel od katoliške vere. Lepo uspela zborovanja so se končala z zaupanjem do SLS in še posebej do našega kandidata dr. Kulovca. 11. sept. vsi do zadnjega na volišče, naša skrinjica je druga.

ŠT. PETER PRI NOVEM MESTU.

Naši politični nasprotnik niso mogli mirno preboleti hudega poraza, ki so ga doživeli na dan občinskih volitev. Da bi vsaj deloma pred ljudmi prikriji svoje osramočenje, so vložili zoper izvršene obč. volitve pritožbo na velikega župana. Pa glej! — zadela jih je nova sramota: njihova pritožba je bila zavrnjena. — Dne 11. avgusta smo imeli volitev župa in obč. svetovalcev. Ni treba povdarjati, da so bili kot svetovalci izvoljeni le naši pristaši. Za župana pa je bil znova izvoljen Fr. Bevc, ki že 18 let v splošno zadovoljstvo načeljuje naši občini. Župan Bevc, ki je neustrašen pristaš SLS, se je lahko uveril, da mu vsa zlobnost njegovih in naših nasprotnikov ne more pri ljudstvu odjesti zasluženega priznanja. — Minulo nedeljo smo imeli v Domu dobro uspel shod, na katerem je govoril profesor Ambrožič. Soglasen sklep je bil: v nedeljo dne 11. septembra gremo vsi na volišče za Slov. ljudsko stranko, ki ima topot drugo skrinjico! —

SV. VID NAD CERKNICO.

Dne 11. t. m. pokažimo vsi Vidovci, da razumemo politiko. Noben volivec naj ne ostane doma! Vsi pa volimo SLS, ki se zavzema tudi za naše hribe, kar kaže trasiranje nove, tako potrebne ceste. Prepričani bodimo, da bo naš kandidat g. inženir Serbec podvzel vse korake za vse v občini še potrebne ceste in druge zadeve. Politični položaj je tak, da nam bode mogla kaj pomagati samo SLS s svojimi delavnimi poslanci. Kdor bi vrgel volivno kroglico v skrinjico kakšne druge stranke, bi ravnal zelo nespametno; kajti metanje volivnih kroglic v druge skrinjice, pomeni isto, kot bi jih metali v kakšno brezno. Pojdimo tedaj z večino slovenskega naroda in volimo moža, ki ga že poznamo, to je inž. Srneca. Vrzimo kroglice v drugo skrinjico!

OD SV. KRIŽA PRI LITIJI.

Tudi k nam prihaja »Domovina« v velikem številu. Seveda, služi za zavitke in za kurjavo. Pri nas ni preveč jutrovec in domovinarjev. Sedaj pred volitvami pa so le poskusili svojo srečo. Tudi mene je doletela ta čast, da so mi poslali »Domovino«.

Videl sem, da ravno od nas nekdo silno napada našega g. župnika. Ne bom trdil, da bi bil naš g. župnik vsem ljudem po volji, saj še Bog ni; enemu vstreže, drugemu pa ne. Naš dopisnik v »Domovini« se jezi, ker je g. župnik napravil nova okna v cerkvi. Ja, če so pa stara segnila, seveda je moral napraviti nova. Pa da jih mi ne bomo plačevali, kdo pa jih bo? Posebno sedaj, ko se bližajo volitve, so se zagnali z vso silo. Tudi porabijo vsake priliko, da blatijo našo stranko. Možje in fantje, ali se še spominjate leta 1921., kako je bilo z volitvami takrat pri nas? Jaz sem jih dosti slišal: »Pa dajmo enkrat one voliti, bomo videli, kaj da bo. In če ne bodo kmetje kmetom pomagali, drugi tudi ne!« so eni govorili. Sedaj pa imate dokaze v rokah, koliko so vam žerjavovci in pucljevci pomagali. Ves čas so bili na vladi. Kaj so naredili? O ja, dosti so naredili, dosti gorja in hudega, a sami so pa dobro živeli zraven. A mi pa zdihujemo pod težkim jarmom strašnih davkov, da presega jo že vse mere. Še enkrat kličem: možje in fantje, ne ostati doma, pojdite na dan volitve in pokažite, da svetokrižka župnija je še, kot je bila svoje dni, da ne posluša ne »Jutra« ali »Domovine«, ne »Kmetkega lista«.

ČRNOMELJ.

Neznano kam je izginil 36letni umobolni Kralj Alojzij, doma iz Dobljč št. 5 pri Črnomlju. Njegovi domači ga pogrešajo od 29. avgusta dalje. Je srednje velik, v hodni sraciji in zakrpanih hlačah. Govoriti ne more. Če bi kdo zanj vedel, vljudno prosimo, da sporoči ali njegovi materi Mariji Kralj, Dobljč 5, pošta Črnomelj, ali pa na župni urad v Črnomlju. — Ogenj. V noči 1. sept. je zlobna roka zažgala zidnico g. Ileniča na Stražnem vrhu. Zgoreli so vsi sodi. Vina pa ni bilo. — Volitve. Na volitve se dobro pripravljamo. Tudi v teh volitvah bo SLS izšla pri nas kot zmagovalka. Vse nade in laži nasprotnikov se bodo na dan volitve razblinile. — Poučen izlet. 1. sept. je okrog 50 belokranjskih posestnikov odšlo na poučen izlet na Gorenjsko. Pod skrbnim vodstvom g. oblast. poslanca prof. Jarca so si ogledali vzorna posestva, hleve, ogledali elektrarno v Zirovnici, obiskali Brezje in Bled.

KOLOVRAT.

Preteklo nedeljo je pokazala razstava ženskih ročnih del v novopopravljeni šoli, da tudi šolski otroci zamorejo pod spretnim vodstvom marsikaj lepega napraviti. Dekletom in ženam so jako uga-jale lepo barvane vezenine. Možje so pa ob tej priliki z dopadajenjem ogledovali razna popravila v šolskem poslopju, ki so se izvršila zadnje leto pod dosedanjim šol. predsednikom Fr. Brvarjem. Tako nudi majhen košček okrog župne cerkve z novimi cerkvenimi stopnjicami in lepo popravljeno šolo vsakomur prav prijeten vtis. Čeprav smo v Kolovratu bolj daleč od sveta, pa nismo nič »za« svetom.

PREDOSLJE.

Nova motorna brizgalna. Zadnje leto so se v naši okolici teden za tednom, tuintam celo v nekaj dneh ponavljali od zlobne roke podtaknjeni požari. Ker nas je razmeroma v kratkem času klical zvon na pomoč petnajstkrat, so se misli vseh prestrašenih prebivalcev oklenile skoro edinega obrambnega sredstva, motorne brizgalne. Čeprav okoliš tukajšnjega gasil. društva obsega samo vas Predoslje, se vaščani niso zbalj ogromnih izdatkov

49.000 Din. Tako je naročilo tukajšnje gasilno društvo novo motorno brizgalno, ki ima 32 konjskih sil in ki je zmožna oddati 1000 litrov vode na minuto. V nedeljo dne 28. avgusta smo imeli slovesno blagoslovitev te nove brizgalne. Travnik pred cerkvijo je bil za to priliko zelo okusno prirejen. Brizgalna se je kar gubila v rožah. Svečanosti je prisostvovalo čez sto požarničarjev v krojih in izredno mnogo ljudstva iz cele okolice. Po blagoslovitvi se je razvila zelo živahna vrtna veselica, ki je, čeravno brez plesa, krasno uspela v pravem in gmočnem oziru.

LESE.

Volivni shod, na katerem je naš kandidat g. Serbec poročal o delu SLS v preteklosti in razvil njen program za prihodnost, je prav lepo uspel. Številni volivci so verno sledili poljudnemu in zabavnemu govoru g. kandidata. Najlepši uspeh tega volivnega shoda pa naj se pokaže na dan volitev dne 11. t. m. v tem, da bomo šli vsi volivci do zadnjega moža volit v Begunje in tam vrgli kroglico v 2. skrinjico ter s tem pripomogli k sijajni zmagi SLS, hkrati pa pokazali hvaležnost in priznanje za njeno dosejanje delo!

KRVAVA PEČ PRI ROBU.

Pretekli teden smo dobili veselo vest, da do bimo šlo v našo vas. Smo že dobili hišo za šolo in učite žico. Kako smo veseli mi, kaj pa naši otroci, ki so morali doslej tako daljno pot vsak dan. Vse se imamo zahvaliti oblast. poslancu g. Peterlinu in nar. poslancu g. Škulju. Pretekli teden je bil g. poslanec Škulj v družbi našega g. župnika in g. župana osebno tu. Zmenili smo se vse potrebno, da si eskrbimo tudi vodovod. Bližnja studenca bomo napejali v vas, kar bo ogromne koristi za gospodarstvo in za slučaj ognja, saj leta 1914. je nam pol vasi pogorelo vsled nezadostne vode. Pogovorili smo se z našimi zastopniki tudi radi ceste! Mi zaupamo g. Škulju, ker vidimo, kaj je skomandiral Osrečanom.

RIBNIŠKEMU OKRAJU!

Vsi priznamo in najhujši nasprotnik ne tajj, da je naši dolini ogromno koristil poslanec g. Škulj, ko je že od leta 1920. z zgljedno vztrajnostjo odbijal napade, ki so prihajali od raznih strani, in ki so merili na to, da se nam do cela vniče naš kruh, ki ga nam daje pravica krošnjarjenja. Pridobil nam je g. poslanec vse pravice, ki jih imamo sedaj v domači državi. Kako neovirano sedaj vršimo svojo obrt v Avstriji, ker nam je vse to zagotovljeno po trg. pogodbi, ki jo je g. Škulj zasakal nam v korist! Veliko smo dolžni vztrajnemu možu, pa potrebovali bomo njegove pomoči še v bodoče. Dolžnost vsakega izmed nas, ki se kakorkoli peča z lesno domačo obrtjo, je, da gremo 11. sept. kot kompanija strnjati vsi na volišče in pripomoremo SLS do take zmage, kot je ona zasluži, po svojih vestnih kandidatih. Če tudi so mnogi po svetu, dolžnost vsakega krošnjarja je, da žrtvuje čas in stroške ob taki priliki! Če se bo ribniška dolina slabo udeležila volitev vsled odsotnosti, se že danes vprašajmo, kam bomo šli, če zgubimo svojega najboljšega zagovornika! Pokličite odsotne za nedeljo domov, vsak glas je dragocen! Hvaležnost za preteklo, je priporočilo za bodoče! Krošnjar.

SMARTNO PRI LITIJI.

Pri zadnjih občinskih volitvah so mnogi iz gospodarstvih in osebnih ozirov volili nasprotno listo. Dasi se je pred volitvami izjavljalo, da niso v zvezi z demokratsko stranko, je bilo po volitvah, proti pričakovanju volivcev in odbornikov, vseh 9 odbornikov javno proglašeni za pristaše SDS. Ali ni jasno, da so volivce zvodili na napačno pot? Ali moremo takim zaupati in verjeti? Ali moramo mir-

ne vesti dati demokrati stranki en glas, ko vidimo, da jo vse zapušta, da njeni lastni pristaši izpregledujejo kakor so to izrečeno storili narodni socialisti v Litiji, in pozivajo volivce, da nobenega glasu Žerjavu. Izpregledujemo tudi mi in videti moramo, da demokrati stranka ni storila za nas drugega kot škodovala Sloveniji in Slovencom, videti moramo, da ima edino SLS srce za ljudstvo. Da ima res pokazati uspehe kot nobena druga, saj so ji celo očitali, da dela preveč za Slovence. Njej zaupajmo svoje glasove. Ona je danes predstaviteljica Slovenije in bo tudi v bodoče. Ako ji pomagamo, pomagamo sebi in celemu slovenskemu narodu. Proč strankarstvo, ko gre za dobrobit slehernega Slovenca. Nikar se ne pomisljajmo oddati glasove stranki SLS četudi še doslej tega nismo storili, kot si ne pomisljajo narodni socialisti. Ako smo bili nezadovoljni z občinskim gospodarstvom, v delom in programom SLS, ako smo pravični, moramo biti zadovoljni. — Eden, ki ni SLS

STARI TRG PRI LOŽU.

Za 10. jul. smo imeli dolocene občinske volitve, ki jih pa ni bilo treba, ker je oblast morala zaradi potvorenih podpisov razveljaviti listo združenih samost. demokratov s samost. kmetij in socialisti. Da bi zavlekli potrditev in delo novega odbora (vseh 25 odbornikov SLS) in župana, so vložili samost. demokrati — prezirajoč po zakonu predpisano službeno pot — priziv, ki ga je pes na repu prinesel in ga je vel. župan zavrnil, ker je čisto neosnovan. Končno mora obveljati to, kar velja zakon, ki je za vse enak. Na to enakost se bodo naši demokrati morali s žensom navaditi, ker se v SLS organizirano ljudstvo ne bo pustilo nikomur opetiariti. Tako novi odbor lahko začne z delom, združeni nasprotniki pa z zabavljanjem.

Za volitve 11. septembra se trudijo vse stranke. Prvi so prošli za glasove na 3 shodih združeni samost. demokrati, od Radljeva odepnjena dva samost. kmetijca in pri nas naznani nar. socialisti. Na shodu v Iga vsaj jim je naš g. župnik prijazno razdel, da njihov nepoznani kandidat sicer dobro govori, magari tri ure kar naprej, da pa je to malo tega res in da pri nas volivci že preveč poznajo namene in dela Žerjavovske stranke, da bi jo volili. Glavno agitacijo bodo izvajali zadnje daj liberalni trgovci in graščaski traktor. Mi pa bomo pazili, da bo tudi delavec in voznik užival v zakonu vsem zajamčeno svobodo.

SLS računa, da bo 11. sept. udeležba velika in bo dobila v svoje 2. skrinjico še več glasov kot po navadi, ker ima poleg edino pravega programa in poštenega dela sedaj še to prednost za se, da je v veliki večini v oblasti skupščini in zagotovilo, da bo prišla takoj po volitvah tudi v Belgradu do veljave v vladi. Tako moremo samo od nje pričakovati pomoči in zaslombe v naših potrebah. Kolikor več glasov bo dobila, več bo za nas storila.

Dobili smo novo volišče: mesto Lož. Za razjasnitev političnih razmer je to pomenljiv napredek. Dozdaj je mesto imelo škodo od tega, ker se je mislilo, da volijo meščani demokrate. Mi pa upamo, da se bo zdaj jasno videlo, da je tudi v Ložu večina za SLS, ker razumejo meščani svoj interes. Z to bodo glasovali v 2. skrinjico za SLS, tembolj, ker demokrati nimajo več zob, da bi mogli vzbujati še kakšen strah.

ADLEŠICI.

Krasno uspeli shod liberalne stranke v Adlešičih se je končal s tem, da ni nihče zaklical živijo dr. Žerjav, pač pa so poslušalci trikrat zaklicali živijo dr. Korošec, živijo SLS. — Pristašem

SLS, ki so ugovarjali govornikom, da še do sape niso mogli priti, je pomagal zlasti mladenič, ki so ga gospodje liberalci s seboj pripeljali. Kar je on rekel, je bilo skoraj vse tako, da je bilo za liberalce porazno, posebno kar je povedal proti cerkvenemu zakonu. Par kroglice je SLS gotovo pridobil. Zato mu izrekamo najlepšo zahvalo. Ker bo gotovo »Domovina« več pisala o shodu, omenjamo le samo, da je shodu predsedoval g. kolski upr. Samperer.

NEMSKA VAS.

Pri nas se hočejo lekateri pomisljati, da bi se šli s SLS kot doslej. Prišlo je nekaj radi požarne brambe. Ali bomo res Nemčani, nekaj kot zgled dvignjeni v »Domoljub«, kako treba navdušeno za našo edino pravo SLS nastopiti, sedaj se pomisljajo, ko vendar SLS ni nam storila nič drugega kot dobro, kar smo od nje želeli! Kdo nam je dal most v Zalažu, kdo omogočal lepo podporo pri občini za našo brigado, kdo odprl našim krošnjarjem pot v svet h kruhu, kdo nam zgradil ponosni občinski dom, žegar lastnik smo tudi mi! Li ni to učinil naš posl. g. Skulj! Dvignimo se vsi, pokazimo staro zvestobo SLS.

SE. VID PRI STICNI.

Na praznik Marijinega rojstva bo v St. Vidu odkritje spominske plošče za padlimi vojaki. Vzdali ste se na cerkveno steno dve plošči z 81 imeni vojskov iz okolice, odkoder pokopujejo mrličje pri župni cerkvi v St. Vidu — Bivši g. vojač kurat Franc Bonač bo maševal za padle vojake in govoril. Nastopili bodo tudi drugi govorniki. Domači pevski zbor bo zapel dve pesni. Žalne slovesnosti se udeležijo bivši vojaki in vse moške organizacije. Popoldne ob pol 3 bo podobna slovesnost pri cerkvi na Muljavi, kjer je tudi pokopališče.

BREZJE - MARIJA POMAGAJ.

Shod zveze bivših vojakov svetovne vojne v nedeljo 23. avg. je sijajno uspel. Že v soboto popoldne in v mraku 20. avg. so prihajale posamezne skupine iz raznih krajev Slovenije. Pri večernicah je truma mož in mladeničev napolnila prostrano cerkev. Z veliko vnemo in resnobo so se pripravili na sv. zakramente, da se je spovedovalo od 2 pop. dalje preko polnoči. Že ob 4 zjutraj je bila cerkev zasedena in nepregledna množica mož in mladeničev je pobožno sprejela sv. obhajilo. Vsem se je z obraza bralo, da vse to delajo iz objube; gotovo pa v zahvalo »Mariji Pomagaj«, za prejeto pomoč, varstvo in tolažbo v strašni vojni vihri. — V nedeljo 21. avg. se je ob 10 nad 6000 mož zbralo pred cerkvijo. V navdušenem in krepkem cerkvenem govoru je preč. g. Franc Bonač razložil pomen in važnost vsakoljetnega shoda, ki je in ostane spomin na mrtve tovariše v svetovni vojski. Tem sledi vsako leto lepo število onih, ki so se srečno, ali pa vsaj kot invalidi vrnili v domovino. Neopozaben ostane vtis, ko je slavnostni govornik pozval navzoče, naj se za trenutek zatope v bojno vihro in se v tihji molitvi spomnijo padlih tovarišev. Nato je godba železničarjev zaigrala žalostinko! pevski zbor je pa zapel v spomin žrtev svetovne vojne. Tisočera množica se je temu pridružila in v tihji in pobožni molitvi priporočila žrtve strašne svetovne vojne Mariji Pomagaj, materi usmiljenja.

Sv. mašo je pod milim nebom daroval g. kurat Fr. Kogej. Ta je v družbi 7 vojnih kuratov opravil po sv. maši libero. Vojni tovariši pevi so pod spretnim vodstvom g. učitelja Wagnerja zapeli: »Blagor mu,« »Vigred se povrne,« »Oj Dobrodob« in »Oj ta soldaški bobene. Med sv. mašo in pesmijo »Oj ta soldaški bobene, so gremeli tople, kar je slavnost še povzdignilo.

Po sv. maši je bil pred cerkvijo občini zbor Z. S. V. Otvoril ga je predsednik g. major Colarič. Pozdravil je navzoče vojne tovariše; predvsem navzočega generala Lavriča; zastopnika velikega župana okrajnega glavarja dr. Vavpotiča, viteza Pogačnika, oblastnega posl. g. Arcača. Dalje je izročil pozdrave generala drav. divizije g. Kalafotoviča. Z vsem navdušenjem so pa zborovanci sprejeli pismeni pozdrav generala Majstra in predlog, da se brzojavno pozdravi Nj. Vel. knež Aleksander I.

Gospodje odhraliki so podali tisočeri množici svoja poročila. Novi odbor z načelnikom majorjem g. Colaričem je bil z navdušenjem enoglasno izvoljen.

Ob 2 pop. so se zbrali zastopniki posameznih podružnic v samostanski dvorani in obravnavali notranja organizacijska vprašanja. Sklenili so v srambra mesca letos sklicati celodnevni sestanek zaupnikov. Ob 3 pop. so bile slovesne večerice, nakar so se tovariši začeli razhajati. Shod je mogočno vplival na vse navzoče in vzbudil enoglasno željo: »Čez leto dai vsi tovariši iz svetovne vojne na svideenje pri Mariji Pomagaj«.

BREZJE - MARIJA POMAGAJ.

Obisk vestniških Slovencev. Dne 25. avg. je prišlo na Brezje 650 Slovencev iz Nemčije. Spremljalo jih je 18 duhovnikov; vodil jih je po g. kox. svet. Janoz Kalan. Po sprejemu je bil slovesen vhod v cerkev. Razvil se je dolg voličarski spreved z 9 zastavami. Po kratkem pozdravnem govoru so se romarji razšli, da si poličejo prenočišča. Ta so jim Brezjani dali v svoji prijaznosti na razpolago. Pri večericah so se zbrali vsi nemški duhovniki in 4glasno peli lavretanske litanije. Množica je pa z vsem navdušenjem odpevala. V tem razpoloženju se je po »Zdravi Mariji« razvih veličastna procesija z lučnicami. Te navzoči — vsi duhovniki še nikdar niso videli. Čudovito je ta čarobni spreved učinkoval. Zato je bilo slišati glasno molitev in navdušeno pelje v slavo in čast »Marije pomagaj«. Zjutraj je večina romarjev prešla sv. obhajilo ter polnoštevilno z razvilimi zastavami prisostvovala slovesni sv. maši. Po končanem duhovnem opravilu so se romarji s solzami v obeh poslovlili od Marije Pomagaj. »Marija varaj nas, Marija, brani nas!« je zadonelo po svetlišču in romarji so odšli. V spomin na svoje skupno romanje so prinesli podobo M. B. iz črnega vestfalskega premoga.

VINICA.

Demokrati in samostojni kmetje, oziroma radičevci so iznašli nov način pridobivanja glasov. Meni nič, tebi nič vpišejo gotovo osebo za predstavnika skrinjice in si mislijo; sedaj so nam ti glasovi gotovi. Toda ne bo nič. Da bo malo več veselja, evam vam nekoliko novih glasov.

Podpisani sem doznal, da sem za volitve v Narodno skupščino za dne 11. septembra t. l. vpisan kot predstavnik na volišču Vinica pri Črnomlju na kandidadni listi SDS.

Izjavljam, da se je ta vpis izvršil brez moje vednosti in privolitve, ter sem na podlagi § 35 zakona o volitvah narodnih poslancev zahteval od okrožnega sodišča, da me črta na SDS kandidadni listi, ker nisem pristaš te stranke.

Rudolf Mikulič

Podpisani Alfonz Mikulič, gost. sin na Vinčel izjavlja, da ni bil in ni pristaš SKS in torej tudi ne prevzema predstavnštva radičevske liste.

Alfonz Mikulič.

Vsako hišo, Domoljuba!